

Ywers Træben

af Knud Madsen Nielsen, Strangesensvej 18, 7770 Vestervig

Når man i dag ser, hvor udbygget hospitalsvæsenet er, er det forbavsende, hvor primitivt det var for nogle år tilbage, og hvad folk dengang måtte udstå af smerter og lidelser, når ulykken ramte dem.

Vort hospitalsvæsen er ofte udsat for kritik, og på nogle områder kan det vel blive bedre, men der er en chokerende forskel på dengang og nu, og det ligger dog ikke længere tilbage i tiden, end jeg i mange år har kendt hovedpersonen i følgende beretning:

Iver Madsen Nielsen født d. 25. dec. 1876, død 19. feb. 1960.

Anna Madsen Nielsen født 16. sep. 1876, død 9. feb. 1928.

Iver, som var bror til min bedstefar, kendte jeg naturligvis særdeles godt. Hans kone døde længe før jeg blev født. De havde børnene Astrid og Mary.

Da Iver traf Anna første gang, humpede han rundt på et træben. Anna var Københavner, og hvorfor hun var i Lyngby, ved jeg ikke. Da Iver på grund af træbenet ikke mere kunne fiske, blev han ansat som signalmand ved faresignalstationen, og en sommeraften, hvor han skulle ned til havet for at passe sit arbejde, slog han følge med en ung pige fra København, som han næppe vidste, hvem var.

Men den aften skete det, som bedstefar senere fortalte. På trods af Ivers handicap fattede pigen stor interesse for ham, og sympatien var gensidig. De blev kærestes og senere gift og byggede derefter hus i Lyngby.

Anna var en meget velbegavet pige, og i mange år holdt hun forskole i Lyngby for de mindste børn, inden de blev sendt på den lange tur til Svankjær skole. Hun høstede stor anerkendelse af kommunen for sin dygtige måde at undervise på.

I hine dage kom folk meget sammen om aftenen, hvor man fortalte om svundne dage og nye som gamle tildragelser. Jeg har derfor ofte fået fortalt om, hvordan Iver mistede benet.

Jeg vil prøve at fortælle med Ivers egne ord:

”Joe, se det skete den 9. januar 1900, ja ikke at jeg mistede benet just den dag, men det blev begyndelsen til det. Vi var ude med en 6 mands robåd, der også førte sejl. Vi kaldte dem storbåde. Vi var 4 mil ude, da vinden ret hurtigt

rejste sig til storm. Signalmanden derhjemme var straks klar over, at vi var i fare, hvorfor han alarmerede redningsdamperen VESTKYSTEN. Den lå nede i Thyborønkanalen, men kom hurtigt op til os.

Vi var da ved at bjærge vore fiskeredskaber, som var for kostbare at miste, og vi råbte til damperen, at den hellere først måtte hjælpe en lille båd længere mod land og så komme tilbage efter os.

Men han kom bare ikke, kl. halv 2 om eftermiddagen havde vi fået alle vore redskaber om bord, men damperen var ikke at se. Vi måtte derfor alene søge at nå land. Bølgerne var flere meter høje, og skumsprøjt stod ind over båden og frøs til is. Vi satte sejlene, men måtte også bruge årene. Min plads var i stævnen, og jeg roede, så jeg svedte. Stortrøjen blev for varm, så jeg måtte have den af, men den isnende østenvind var lige imod, og mine træskostøvler fyldtes med vand, som frøs til is. Til sidst kunne jeg ikke føle mine ben, og da vi endelig nåede til land kl. halv to om natten, måtte jeg bæres af båden.

I vagtuset fik jeg skåret venstre træskostøvle i stykker for at få benet fri. Det sad fast i en iskump, som var frosset til støvlen.

Jeg kom hjem, og doktoren blev tilkaldt, men han vidste ikke, hvad han skulle gøre ved det. Jeg lå hjemme i en måned, og i den tid blev benet helt sort, men jeg havde ingen smerter overhovedet, og doktoren sagde, at jeg skulle prøve at gå lidt på benet. Det gjorde jeg så ved hjælp af to stokke slæbende benet efter mig. En dag, da jeg havde min bror på besøg, fulgte jeg med ham ud på trappen, og der gled jeg på grund af is og sne og blev liggende ude af stand til at rejse mig op.

De bar mig ind i sengen, men jeg måtte jo straks til doktor. Heldigvis havde min bror heste og vogn, så min seng blev løftet op på vognen, og jeg blev kørt de 15-16 kilometer ind til Koldby sygehus. Det var vistnok en drøj tur. Jeg husker det kun halvt, da jeg en del af tiden var bevidstløs på grund af smerter.

Jaså lå jeg der en fjorten dages tid under opsyn, og doktoren lovede mig, at jeg ville beholde mit ben. Han havde vist ikke opdaget, at der var brud. Jeg var helt fra sans og samling på

Iver Madsen ved havet med datteren Mary og broderen Niels Madsen samt hans elskede hund »Molly».

En dag, han var på vej til havet, blev Molly dræbt for øjnene af ham af en bil, hvilket der berørte ham dybt. På billedet ses tydeligt Ivers træben.

grund af al den morfin, jeg fik, for at dulme smerterne. En dag, da min bror var på besøg sagde doktoren til ham, at der nu ikke var andet at gøre end at tage benet lige over knæet, og det skete så.

Alligevel holdt smerterne ikke op. Jeg kunne ikke forstå det. Når sygeplejersken skiftede forbindingen, tilhyllede de mine øjne, så jeg var klar over, at der var noget galt, også fordi der bredte sig en frygtelig stank. Jeg lindede derfor lidt på bindet for mine øjne og så, at koldbranden havde bredt sig. Derpå sagde doktoren til mig, at da jeg nu selv havde set, hvor alvorligt det var, måtte jeg kunne forstå, at det var tvingende nødvendigt med en ny operation. Det var 9 uger efter den første. 6 uger senere kom jeg hjem med krykker under armene.

Jeg var slået ud, men mine kammerater glemte mig ikke. Jeg fik stillingen som signalmand.”

Iver beholdt denne stilling til 1920. Livet igennem havde han ”fantomsmerter” i foden, som ikke var der mere.

Vi børn var meget imponerede af Ivers

træben. Det var jo sådan en, sørøverkaptajn Lurifaks havde i Knold og Tot. For ikke at glide på benet var der sømmet en gummikappe på forneden, og når den var ved at være slidt op, var det i de sidste år af Ivers tilværelse mit job at udskifte gummibeslaget. Iver satte sig i butikken på sladrebenken og strakte benet ud, hvorpå jeg fjernede det slidte gummi og trak de rustne søm ud. Det blev altid overværet af en flok små børn, og når så det nye gummibeslag blev sømmet fast, udstødte Iver de ynkeligste smertensskrig, hvergang jeg bankede et nyt søm op i træbenet, så mange af de mindste børn holdt sig for øjnene og havde meget ondt af Iver.

De sidste år, min bedstefar levede, var han sengeliggende, og Iver kom hver dag og besøgte ham. Det havde min kone Sonja, megen glæde af, for der var mange gøremål i et stort hus med to småbørn på to - tre år om benene, men ungerne tog de to gamle sig gerne af. De sang og trallede for dem, og alle fire havde stor fornøjelse af hinanden.

Både Iver og min bedstefar nåede en høj alder og døde med kun godt 14 dages mellemrum.